

List św. Pawła do Rzymian

Autor: Apostoł Paweł (mógł mieć wówczas 49 lat).

Czas: Ok. 57 r. po Chr.

Miejsce: Korynt.

Cel: Przedstawienie Rzymianom poglądu na usprawiedliwienie i życie w Chrystusie, przed planowaną wizytą w ich wspólnocie.

Temat: Usprawiedliwienie, którego podstawą jest wiara.

Powitanie

1 Paweł, sługa Chrystusa Jezusa, powołany^a jako apostoł, przydzielony do głoszenia Bożej dobrej nowiny. **2** Bóg obiecał jej nadejście już wcześniej, za pośrednictwem swoich proroków, w Pismach Świętych.^a **3** Dotyczy ona Jego Syna, który według ciała^a jest potomkiem Dawida,^b **4** lecz według Ducha uświęcenia, z racji zmartwychwstania, okazał się Synem Boga^a potężnym w swojej mocy.¹ To Jezus Chrystus, nasz Pan. **5** Dzięki Niemu otrzymaliśmy łaskę apostołstwa,² aby wezwać do posłuszeństwa wiary^a ludzi ze wszystkich narodów^b – ze względu na Jego imię. **6** Wśród nich jesteście i wy, powołani, aby należeć do Jezusa Chrystusa. **7** Niech łaska i pokój,^a których źródłem jest Bóg, nasz Ojciec, oraz Pan, Jezus Chrystus, będzie udziałem was wszystkich w Rzymie, ukochanych przez Boga i powołanych świętych.^b

Modlitwa dziękczynna

8 Najpierw dziękuję mojemu Bogu przez Jezusa Chrystusa za was wszystkich, za to, że wasza wiara rozgłasza na jest po całym świecie.^a **9** Bóg, któremu służę z głębi mego ducha, głoszącą dobrą nowinę Jego Syna, jest mi świadkiem,^a że nieustannie was wspominam.^b **10** W moich modlitwach zawsze proszę, aby za przyzwo-

^{1a}Dz 9:15; 13:2; Ga 1:15

^{2a}Mk 1:70; Rz 16:25-26; Tt 1:2

^{3a}Rz 9:5; ^bMt 1:1; 20:30; 22:42; 2Tm 2:8 ^{4a}Mt 17:5; 27:54; 1J 5:20

^{5a}J 15:10,14; Rz 15:18; 16:26; Hbr 5:8-9; ^bDz 26:16-18; Rz 15:18; Ga 2:7,9

^{7a}Lb 6:25-26; 1Kor 1:3; 2Kor 1:2; ^b1Kor 1:2; 2Kor 1:1; Ef 1:1

^{8a}Rz 16:19; 1Ts 1:8

^{9a}Filp 1:8; 1Ts 2:5; ^bEf 1:16

^{10a}Dz 19:21; Rz 15:23,32 ^{11a}1Ts 2:11; 3:10 ^{12a}2P 1:1

^{13a}Dz 19:21 ^{15a}1Kor 9:16 ^{16a}Ps 119:46; Mk 8:38; 2Tm 1:8; ^b1Kor 1:18,24; ^c1Kor 15:2; 1P 1:21; ^dDz 13:46 ^{17a}Rz 3:21-22; Flp 3:9; ^bHa 2:4; Ga 3:11; Hbr 10:38

leniem Boga udało mi się wreszcie was odwiedzić.^a **11** Pragnę was zobaczyć,^a aby dać wam udział w jakimś duchowym darze łaski i w ten sposób umocnić was, **12** a dokładniej rzecz biorąc, razem z wami doznać zachęty dzięki wspólnej wierze^a – waszej i mojej. **13** Chcę, bracia, abyście wiedzieli, że często miałem zamiar do was przybyć.^a Jak dotąd, zawsze mi coś staowało na przeszkodzie. Nadal jednak pragnę zebrać wśród was jakiś plon, podobnie jak wśród pozostałych narodów. **14** Bo jestem dłużnikiem Greków i nie Greków, mądrych oraz tych, którzy uchodzą za niemądrych. **15** Stąd – jeśli o mnie chodzi – chętnie będę głosił dobrą nowinę^a również u was, w Rzymie.

Moc dobrej nowiny

16 Nie wstydzę się bowiem dobrej nowiny^a – jest w niej moc Boża^b dla zbawienia każdego, kto wierzy,^c najpierw Żyda, potem Greka.^d **17** Objawia ona sprawiedliwość Boga,³ pochodzącą z wiary i prowadzącą do wiary,^a zgodnie ze słowami: *Sprawiedliwy z wiary żyć będzie.*^{b4}

Boży sprzeciw wobec grzechu

18 [Rozwińmy ten temat.] Otóż Bóg nie jest obojętny. Wszelki przejaw bezbożności i niesprawiedliwości

³ *sprawiedliwość Boga*: tj. (1) sprawiedliwość, której źródłem jest Bóg; (2) sprawiedliwość przypisywana przez Boga osobie, która zawierzyła Chrystusowi; (3) sprawiedliwość w sensie atrybutu Boga.

⁴ *Lub: Sprawiedliwy z wiary – żyć będzie.*

¹ Lub: *a według Ducha uświęcenia został wyróżniony jako Syn Boga w mocy przez swe zmartwychwstanie.*

² Lub: *łaskę i apostołstwo.*

ludzi,^a którzy nieprawością tłumią prawdę,^b spotyka się z gniewem nieba.¹ **19** Gdyż to, że On istnieje, jest dla nich oczywiste. Bóg sam pozostawił im ślady swojej obecności.^a **20** Jego niewidzialna istota,² to jest wieczna moc i Boskość, od stworzenia świata przemawia w Jego dziełach,^a wyraźnych przecież i widocznych – tak, że nie mają wymówki. **21** Poznali zatem Boga. Nie oddali Mu jednak należnej czci. Nie okazali Mu też wdzięczności jako Bogu. Mnożąc wątpliwości, stali się w końcu niezdolni do trafnego osądu. Na bezmyślność ich serc^a nałożyło się ponadto zaślepienie. **22** Podając się za mądrych, właściwie zgłupieli.^a **23** Zastąpili przy tym chwałę nieśmiertelnego Boga podobizną śmiertelnego człowieka, wyobrażeniami ptaków, ssaków oraz płazów.^a **24** Dlatego Bóg wydał ich na pastwę żądź ich własnych serc. Dalecy od czystości bezczeszczą zatem swoje ciała między sobą^a – **25** ci właśnie, którzy Bożą prawdę zmienili w fałsz^a i z nabożną czcią służą stworzeniu zamiast Stwórcy, godnemu chwały na wieki.^b Amen.³ **26** Dlatego właśnie Bóg wydał ich na pohańbienie. Ich kobiety zamieniły potrzeby naturalne na nienaturalne.^a **27** Podobnie mężczyźni, porzucili naturalny pociąg do kobiety i oddali się współżyciu między sobą. Mężczyźni z mężczyznami dopuszczają się bezwstydu i ściągają na siebie samych zapłatę godną ich zbroczenia.^a **28** Poszanowanie Boga przestało być dla nich ważne. Dlatego również Bóg wydał ich na pastwę rozumu, niezdolnego do trafnych ocen, tak że czynią to, co nieprzyzwoite^a – **29** oni, ludzie pełni przeróżnej niesprawiedliwości, zła, chciwości, niegodziwości, zazdro-

^{18a}Ef 5:6; Kol 3:6;
^b2Ts 2:12

^{19a}Dz 14:15-17;
17:24-28

^{20a}Jb 12:7-9; Ps 19:2

^{21a}Ef 4:17-18

^{22a}Jr 10:14; 1Kor 1:20

^{23a}Wj 32:4;
Pwt 4:15-19;
Ps 106:20; Jr 2:27

^{24a}Dz 14:16

^{25a}Jr 13:25; 16:19;
^bRz 9:5

^{26a}Kpł 18:23; 20:16

^{27a}Kpł 18:22; 20:13;
1Kor 6:9

^{28a}Ps 81:13; 2Ts 2:11

^{32a}Ga 5:19-21

Rozdział 2

^{1a}Mt 7:2; Łk 6:37;
1Kor 4:5; J 8:7

^{4a}2P 3:9,15

^{6a}Jb 34:11; Ps 28:4;
62:13; Prz 24:12;
Jr 17:10; 32:19;

Ez 7:27; Mt 16:27;
2Kor 5:10; Obj 22:12

^{8a}2Ts 1:8

^{9a}Rz 1:16; 3:9

^{11a}Pwt 10:17;
2Krn 19:7; Jb 34:19;
Dz 10:34; Ga 2:6;

Ef 6:9; Kol 3:25;
1P 1:17

ści, chęci mordu, niezgody, podstępny, złośliwości, plotkarstwa, **30** oszczerstwa; ludzie nienawidzący Boga, zuchwali, zarozumiali, promujący samych siebie, wynajdujący zło, nieposłuszni rodzicom, **31** nierozumni, niesumienni, nieczuli, bezlitośni. **32** Ludzie ci poznali słuszny wyrok Boga.^a Wiedzą, że ci, którzy wspomniane rzeczy czynią, poniosą śmierć. A mimo to, nie tylko sami się ich dopuszczają, pochwalają również tych, którzy postępują podobnie.

Powszechność grzechu i potępienia

2 Nie masz zatem wymówki, ty, który osądzasz bliźniego. Potępiając jego, potępiasz przy tym siebie. Sam bowiem, jako sędzia, postępujesz podobnie.^a **2** A wiemy, że wyrok Boży na winnych takich czynów jest jak najbardziej słuszny. **3** Czy więc liczysz na to – ty, który potępiasz innych, a sam postępujesz tak samo – że unikniesz kary? **4** A może lekceważysz ogrom Bożej dobroci, powściągliwości i cierpliwości, nieświadom, że Jego dobroć zachęca cię⁴ do opamiętania?^a **5** Bo przecież stosownie do swego uporu i nieskruszonego serca ściągasz na siebie coraz większy gniew. Dosięgnie cię on w dniu gniewu i objawienia się sprawiedliwego sądu Boga, **6** który *odpłaci każdemu stosownie do jego czynów*.^a **7** Ci, którzy przez wytrwałość w dobrym czynie dążą do chwały, czci i nieśmiertelności, otrzymają życie wieczne. **8** Tych natomiast, którzy w imię własnego zysku odmawiają posłuszeństwa prawdzie, a oddają się niesprawiedliwości,^a czeka gniew i wzburzenie. **9** Ucisk i udręka dotkną duszy każdego człowieka popełniającego zło, najpierw Żyda, potem Greka.^a **10** Natomiast chwała, cześć i pokój czeka każdą osobę czyniącą dobro, najpierw Żyda, potem również Greka. **11** Gdyż Bóg wszystkich ludzi traktuje jednakowo.^a

⁴ Lub: *prowadzi*.

¹ Lub: *Gniew Boży objawia się z nieba przeciwko wszystkim przejawom bezbożności i niesprawiedliwości ludzi, którzy przez swą nieprawość tłumią prawdę.*

² Tj. to, co u Niego niewidzialne.

³ Lub: *godnemu chwały na wieki – i niech tak pozostanie.*

12 Ci więc, którzy zgrzeszyli nie mając Prawa, poginą bez niego. Ci natomiast, którzy zgrzeszyli w ramach Prawa, będą przez nie osądzeni. **13** (Gdyż nie ci, którzy słuchają Prawa, są sprawiedliwi u Boga, lecz ci, którzy je stosują,^a mogą liczyć na usprawiedliwienie.^b **14** Bo gdy poganie, nie mający Prawa, z natury czynią to, co Prawo nakazuje, to sami – choć Prawa nie mają – stanowią je dla siebie.^a **15** Dowodzą też, że czyn zgodny z Prawem pochodzi z tego, co mają wypisane w swych sercach. Poświadczą to ich sumienie oraz myśli, które wzajemnie się oskarżają lub biorą w obronę).

16 [Ten sąd] dokona się w dniu, gdy, zgodnie z głoszoną przeze mnie dobrą nowiną,^a Bóg przez Chrystusa Jezusa osądzi ukryte sprawy ludzkie. **17** Jeśli natomiast ty określasz się Żydem, polegasz na Prawie, szcycisz się Bogiem;^a **18** jeśli umiesz rozpoznać Jego wolę i pouczony przez Prawo wskazać to, co słuszne;^a **19** jeśli masz przekonanie, że jesteś przewodnikiem niewidzących, światłem pograżonych w mroku,^a **20** wychowawcą niemądrych, nauczycielem ludzi nieświadomych rzeczy, człowiekiem znajdującym w Prawie wyraz poznania i prawdy^a – **21** jeśli więc ty pouczasz drugiego, dlaczego sam nie czerpiesz z tej wiedzy?^a Dlaczego głosisz, by nie kraść, a kradniesz? **22** Mówisz, by nie cudzołożyć, a cudzołożył? Brzydzisz się bożkami, a bezcześcisz¹ świątynie?^a **23** Szcycisz się Prawem, a przez przekraczanie Prawa znieważasz Boga? **24** *Gdyż to z waszego powodu – jak czytamy – imię Boga obraża się wśród pogan.*^a

25 Obrzezanie bowiem ma znaczenie, ale jeżeli przestrzegasz Prawa. Jeśli natomiast łamiesz Prawo, twoje obrzezanie jest równoznaczne z jego brakiem.^a **26** Jeśli z kolei nieobrzezani strzegą słusznych wymogów Prawa, to czy przy swym braku obrzeza-

nia nie zostaną potraktowani jako ci, którzy zostali mu poddani?^a **27** Dlatego ten, kto po urodzeniu nie został obrzezany, a jednak przestrzega Prawa, osądzi ciebie, który pomimo znajomości litery Prawa oraz obrzezania, jesteś przestępcą Prawa. **28** Żydem jest się właściwie nie przez to, co wiadać na zewnątrz. Również nie w tym, co widoczne na ciele, zamyka się sens obrzezania.^a **29** Żydem jest się wewnątrz, obrzezanie serca jest sprawą ducha,^a nie litery. Taki właśnie człowiek zyska pochwałę – nie u ludzi, lecz u Boga.^b

Powszechność grzechu

3 Czy więc Żyd jest kimś szczególnym? Albo co za pożytek z obrzezania? **2** Wielki pod każdym względem. Przede wszystkim ten, że im zostały powierzone słowa Boga.^a **3** Bo co z tego, że niektórzy nie dochowali wiary?^a Czy ich niewierność zniweczy wierność Boga?^b **4** W żadnym razie! Niech Bóg pozostaje prawdomówny,^a choćby nawet każdy człowiek był kłamcą,^b zgodnie z tym, jak czytamy:^c

Aby okazało się, że masz słusność w swoich słowach,

*i byś zwyciężył poddawany osądom.*²

5 Jeśli jednak nasza niesprawiedliwość służy uwypukleniu sprawiedliwości Boga, to co powiemy? Że Bóg jest niesprawiedliwy, gdy okazuje gniew? Rozumuję oczywiście po ludzku. **6** W żadnym razie! Przecież w jakiś sposób Bóg musi osądzić świat. **7** Jeśli przez moje kłamstwo prawda Boża jest tym bardziej wyraźna i uwydatniona chwałą Boga, to dlaczego na dodatek miałbym być sądzony jako grzesznik? **8** Właśnie w ten sposób nas obrażają. Pomawiają nas o to, że mówimy: Popelniamy zło, aby wynikło z tego dobro.^a Potępienie takich jest słuszne!

9 Jaki z tego wniosek? Czy jesteśmy w korzystniejszej sytuacji? Wcale nie! Dowiedliśmy już przecież winy

^{13a}Mt 7:21;
Jk 1:22,25;^b1J 3:7

^{14a}Dz 10:35

^{16a}2Tm 2:8

^{17a}Jk 2:19

^{18a}Flp 1:10

^{19a}Mt 15:14; tk 6:39;
18:9

^{20a}2Tm 3:15

^{21a}Ps 50:16-21;
Mt 23:3-4

^{22a}Pwt 7:25

^{24a}Lz 52:5; Ez 36:20,
23

^{25a}Jr 4:4; 9:25

^{26a}Ga 5:6

^{28a}J 7:24; 8:15, 39;

Rz 9:6-7

^{29a}Pwt 10:16;

30:6; Jr 4:4; Flp 3:3;

Kol 2:11;^b1Kor 4:5

Rozdział 3

^{2a}Pwt 4:7-8;

Ps 103:7; 147:19-20;

Rz 9:4

^{3a}Hbr 4:2;^bLb 23:19;

Rz 11:29; 2Tm 2:13

^{4a}Tt 1:2;^bPs 116:11;

^{9a}Ps 50:6

^{8a}Rz 6:1

¹ Lub: *rabujesz*.

² Cytat za G.

i Żydów, i Greków – na wszystkich cięży grzech,^a **10** zgodnie ze słowami:

Nie ma sprawiedliwego – ani jednego,^a

11 *Nie ma, kto by rozumiał, nie ma, kto by szukał Boga.*

12 *Wszyscy zbroczyli, wszyscy stali się podli. Nikt nie dba o dobro, brak choćby jednego.^a*

13 *Ich gardło to otwarty grób, swymi słowami zwodzą, jak żmije kryją pod wargami jad,^a*

14 *ich usta pełne przekleństw i goryczy.^a*

15 *Ich nogi śpieszą do rozlewu krwi,^a*

16 *na ścieżkach – zguba i nieszczęście,*

17 *droga pokoju nie przemyka przez myśl,^a*

18 *a lęk przed Bogiem nie wpływa na ich posunięcia.^{a1}*

19 Wiemy zaś, że cokolwiek Prawo mówi, mówi do tych, którzy podlegają Prawu, aby wszystkim zamknąć usta i cały świat pociągnąć do odpowiedzialności przed Bogiem.^a **20** Stań, dzięki czynom nakazanym przez Prawo nikt nie dostąpi przed Nim usprawiedliwienia.^a Prawo zapewnia po prostu właściwe poznanie grzechu.^b

Sprawiedliwość Boża dla ufających Jezusowi

21 Teraz natomiast, niezależnie od Prawa, objawiła się sprawiedliwość Boża, poświadczona przez Prawo i Proroków.^a **22** Jest to sprawiedliwość Boża oparta na zawierzeniu Jezusowi Chrystusowi i dostępna dla wszystkich, którzy wierzą.^a Nie ma przy tym wyjątków – **23** wszyscy zgrzeszyli i są pozbawieni Bożej chwały.^a **24** Usprawiedliwienie natomiast otrzymują w darze, z Jego łaski,^a dzięki temu, że Jezus Chrystus dokonał odkupienia.^b **25** To Jego Bóg

^{9a}Rz 1:18-24; 3:23; Ga 3:22
^{10a}Kzn 7:20

^{12a}Ps 14:1-3; 53:2-4

^{13a}Ps 5:10; 140:4

^{14a}Ps 10:7

^{15a}Prz 1:16; Iz 59:7

^{17a}Iz 59:8

^{18a}Ps 36:2

^{19a}Rz 2:12; Ga 3:22

^{20a}Ps 143:2; Ga 2:16; 3:10; ^bRz 5:20; 7:7

^{21a}Dz 10:43

^{22a}Rz 1:17; Ga 2:16

^{23a}Rz 3:9

^{24a}Ef 2:8; Tt 3:5,7;

^bRz 5:1

^{25a}Ef 1:7

^{27a}1Kor 1:31

^{28a}Dz 13:38;

Rz 8:3; Ga 2:16;

Tt 3:5; Hbr 7:19

^{29a}Rz 10:12

^{30a}Pwt 6:4; Ga 3:20;

^bRz 4:11-12

^{31a}Mt 5:17; Rz 8:4

Rozdział 4

^{1a}Iz 51:2

^{3a}Rdz 15:6; Ga 3:6;

Jk 2:23

^{4a}Rz 11:6

ustanowił prześlągnięciem,² z którego skorzystać można przez wiarę. Jest ono w Jego krwi. W ten sposób Bóg okazuje swoją sprawiedliwość. Wyraża się ona w nieuwzględnieniu grzechów^a popełnionych wcześniej, **26** w okresie powściągliwości Boga.³ Wyraża się ona też teraz, aby stało się jasne, że tylko On jest sprawiedliwy i usprawiedliwieniem darzy tego, kto zawierzył Jezusowi.

27 Gdzie zatem powód do chluby? Wykluczony!^a Przez które prawo? Uczynków? Nie! Przez prawo wiary. **28** Oto co głosimy: Człowiek dostępuje usprawiedliwienia przez wiarę, niezależnie od tego, czy przestrzega Prawa,^a czy nie. **29** Czy Bóg jest tylko Bogiem Żydów? Czy pogan już nie? Oczywiście, jest On Bogiem również pogan.^a **30** Jeden jest zatem Bóg.^a On usprawiedliwi obrzezanych na podstawie wiary, a nieobrzezanych – dzięki wierze.^b **31** Czy więc przez wiarę unieważniamy Prawo? W żadnym razie! Wręcz przeciwnie, podtrzymujemy^a je.

Abraham i Dawid

a usprawiedliwienie z wiary

4 Moglibyśmy zapytać: Co zatem osiągnął Abraham, nasz praojciec według ciała?^a **2** Jeśli Abraham został usprawiedliwiony dzięki uczynkom, to ma powód do chluby. Jednak nie tak było między Bogiem a nim. **3** Bo co czytamy w Piśmie? *Abraham uwierzył Bogu i to mu uznano za sprawiedliwość.*^a **4** Jeśli ktoś pracuje, nikt mu wynagrodzenia nie poczytuje za łaskę. Ono mu się należy.^a **5** Kto jednak nie pracuje, lecz wierzy Temu, który usprawiedliwia bezbożnego, temu wiarę uznaje się za sprawiedliwość. **6** Tak też Dawid opisuje szczęście człowieka, któremu Bóg przypię-

² *prześlądanie*, metonimiczny przekład gr. ἱλαστήριον (*hilasterion*), czyli pokrywy prześlągnięcia, tj. wieka skrzyni przy-mierza (Wj 25:17-22; Kpł 16:2).

³ Lub: *dzięki powściągliwości Boga*.

¹ Sparafrazowany cytat Ps 14:1-3 lub połączenie kolejno: Ps 5:10; 140:4; 10:7; Iz 59:7-8; Ps 36:2.

suje sprawiedliwość niezależnie od uczynków:

7 *Szczęśliwi ci, którym*

*przebaczone nieprawości
i których grzechy zakryto;*

8 *szczęśliwy człowiek, któremu Pan
nie przypisze grzechu.*^{a1}

9 Czy to szczęście ma być udziałem tylko obrzezanych? Co z nieobrzezany-
mi? Przyjrzyjmy się temu. Kiedy czyta-
my, że wiarę uznano Abrahamowi za
sprawiedliwość,^a **10** to pojawia się py-
tanie, w jakich okolicznościach się to
dokonało? Czy był on wówczas obrze-
zany, czy nie? Otóż nie był obrzezany.
Był nieobrzezany. **11** Znak obrzezania
otrzymał jako pieczęć^a usprawiedli-
wiającej wiary – tej wiary, którą miał
przed obrzezaniem. W ten sposób stał
się on ojcem wszystkich wierzących:
nieobrzezanych, aby im również wiarę
uznano za sprawiedliwość, **12** i obrze-
zanych, tych jednak, którzy, obok obrze-
zania, wstępują również na drogę
wiary naszego ojca Abrahama – wiary,
którą miał jeszcze przed obrzezaniem.

13 Zauważmy, że to nie za pośrednic-
twem Prawa Abraham wraz z potom-
stwem^a otrzymał obietnicę, że będzie
dziedzicem świata.^b Stało się to za po-
średnictwem usprawiedliwiającej wiary.
14 Jeśli dziedzicami są ci, którzy
trzymają się Prawa, to wiara traci zna-
czenie, a obietnica swą treść.^a **15** Pra-
wo bowiem sprowadza gniew, a tam,
gdzie nie ma Prawa, nie ma wykroczenia.^a
16 Obietnica natomiast dlatego
została uwarunkowana wiarą, aby
udział w niej był sprawą łaski. Zosta-
ła także dana w taki sposób po to, aby
dotyczyła całego potomstwa, czyli nie
tylko tych, którzy trzymają się Pra-
wa, ale i tych, którzy podążają ślada-
mi wiary Abrahama, ojca nas wszyst-
kich,^a **17** zgodnie ze słowami: *Ustano-
wiłem cię ojcem wielu narodów.*^a Czynią
to natomiast przed obliczem Tego, któ-
remu on uwierzył – Boga, który ożywia
umarłych^b i to, czego nie ma, powołu-

⁸Ps 32:1-2

⁹Rdz 15:6; Rz 4:3;
Ga 3:6; Jk 2:23

¹¹Rdz 17:10-11

¹³Ga 3:29;
^bRdz 18:18; 22:17-18

¹⁴Ga 3:18

¹⁵Rz 3:20; 5:13,20;
7:8

¹⁶Ga 3:7

¹⁷Rdz 17:5;

^bHbr 11:19

¹⁸Hbr 11:12;

^bRdz 15:5

¹⁹Rdz 17:17;

Hbr 11:11

²²Rdz 15:6

²⁴Rz 15:4; ^{b1}p 1:21

²⁵Iz 53:5; Ga

1:4; 2:20; Tt 2:14;

^{b1}Kor 15:17

Rozdział 5

¹Rz 3:28; ^{b1}J 14:27;

Rz 1:7; Ef 2:14,17;

^cRz 3:24

²Ef 2:18; 3:12;

^bHbr 3:6; ^cRz 3:23

³Jk 1:2-3; 1P 1:5-7

⁵Ps 22:5; 25:20;

32:10; Hbr 6:18-19

⁶Ef 2:5; Kol 2:13

je do bytu.² **18** Abraham, wbrew bez-
nadziei, mając nadzieję uwierzył, aby
stać się ojcem wielu narodów,^a zgod-
nie z zapowiedzią: *Takie będzie twoje
potomstwo.*^b **19** I nie cofnął się w wie-
rze, choć miał świadomość, że jego
ciało, jako około stuletniego mężczy-
zny, jest już martwe, podobnie jak
martwe jest łono Sary.^{a3} **20** Nie zwątpił
on w niewierze w obietnicę Boga.
Przeciwnie, wzmocniony wiarą oddał
chwałę Bogu. **21** Był przy tym w peł-
ni przekonany, że to, co Bóg obiecał,
ma moc również spełnić. **22** Właśnie
dlatego uznano mu to za sprawiedli-
wość.^a **23** Nie czytamy przy tym, że
uznano mu tylko ze względu na nie-
go. **24** Stało się to również ze względu
na nas.^a Nam ma to być uznane, wie-
rzącym w Tego, który wzbudził z mar-
twych^b Jezusa, naszego Pana, **25** wy-
danego^a za nasze upadki i wzbudzo-
nego^b dla naszego usprawiedliwienia.

Skutki usprawiedliwienia

5 Usprawiedliwieni zatem na podsta-
wie wiary,^a mamy pokój^b z Bogiem.
Stało się to dzięki naszemu Panu, Jezu-
sowi Chrystusowi.^c **2** Przez Niego uzy-
skaliśmy dostęp,^a za sprawą wiary, do
tej łaski, w której niewzruszenie sto-
imy i chlubimy się nadzieją^b chwały
Boga.^c **3** Lecz nie tylko tym. Chlubimy
się też uciskami, wiedząc, że przeciw-
ności wyrabiają wytrwałość,^a **4** a wy-
trwałość siłą charakteru; siła charak-
teru nadzieję, **5** a nadzieja nie zawo-
dzi,^a bo miłość Boża rozlana jest w na-
szych sercach przez Ducha Świętego,
który został nam dany.

6 Chrystus bowiem, gdy jeszcze by-
liśmy upadli,^a we właściwym cza-
sie umarł za bezbożnych. **7** Rzadko
ktoś umiera za sprawiedliwego. Może
za dobrego gotów byłby ktoś umrzeć.
8 Bóg natomiast daje dowód swojej
miłości do nas przez to, że gdy jesz-

² Lub: *i to, co nie istnieje, powołuje tak, jak gdyby istniało.*

³ Tj. martwe dla rodzicielstwa.

¹ Cytat za G.

cze byliśmy grzesznikami, Chrystus za nas umarł.^a **9** Tym bardziej teraz, usprawiedliwieni Jego krwią, będziemy przez Niego zachowani od gniewu.^a **10** Jeśli bowiem, będąc nieprzyjaciółmi, zostaliśmy pojednani z Bogiem przez śmierć Jego Syna, tym bardziej, pojednani, zostaniemy uratowani przez Jego życie. **11** Powiem więc: Dzięki naszemu Panu, Jezusowi Chrystusowi, przez którego teraz dostaliśmy pojednania, Bóg stał się naszą chlubą.

Adam a Chrystus

12 Dlatego jak przez jednego człowieka wszedł na świat grzech,^a a jako skutek grzechu śmierć,^b tak też śmierć dotknęła wszystkich ludzi, ponieważ wszyscy zgrzeszyli. **13** Grzech przecież był na świecie, zanim wprowadzono Prawo, choć póki nie ma Prawa, grzechu się nie liczy.^a **14** Śmierć jednak panowała od Adama do Mojżesza nawet nad tymi, którzy nie zgrzeszyli w podobny sposób jak Adam, będący odpowiedzialnym. Tego, którego przyjskie miało dopiero nastąpić.^a

15 Jednak z darem łaski jest inaczej niż z upadkiem. O ile jeden upadek² ściągnął śmierć na wielu ludzi, o tyle łaska Boża i dar tej łaski wyjednany przez jednego człowieka, Jezusa Chrystusa, wielu ludziom przyniosły obfitość dobrodziejstw. **16** Inaczej też niż w przypadku tego jednego, który zgrzeszył, jest ze wspomnianym darem. O ile wyrok za jeden upadek³ ściągnął potępienie, o tyle dar łaski niesie usprawiedliwienie z powodu wielu upadków. **17** Bo jeśli przez jednego, z powodu jego upadku, zapanowała śmierć, tym bardziej przez jednego, Jezusa Chrystusa, w tych, którzy dostępują ogromu łaski i otrzymują dar sprawiedliwości, zapanuje życie. **18** A zatem jak

⁸Rz 3:16; 1J 4:10

⁹Rz 1:18; 2:5,8

¹²Rdz 3:6; ^bRz 6:23; 1Kor 15:21

¹³Rz 4:15

¹⁴^a1Kor 15:21-22,45

¹⁸^a1Kor 15:22

¹⁹^aIz 53:11

²⁰^aRz 3:20; 4:15;

7:7-8; Ga 3:19

²¹^aRz 6:23

Rozdział 6

¹Rz 3:5-8

²^a1P 4:1

³^aGa 3:27

⁴^aKol 2:12; ^bEf 4:24;

Kol 3:10

⁵^aRz 8:11; 1Kor 6:14;

2Kor 4:14; Flp 3:10-11

⁶^aGa 5:24

⁷^a1P 4:1

⁸^a2Tm 2:11

jeden upadek⁴ doprowadził do potępienia wszystkich ludzi, tak jeden akt sprawiedliwości⁵ przyniósł wszystkim ludziom życiodajne usprawiedliwienie.^a **19** Bo jak przez nieposuszeństwo jednego człowieka wielu stało się grzesznikami, tak przez posuszeństwo jednego wielu stanie się sprawiedliwymi.^a **20** Prawo natomiast wkroczyło, by pomnożyć upadek.^a Gdzie zaś wiele grzechu, tam jeszcze więcej łaski, **21** tak aby jak grzech panował sprowadzając śmierć, łaska panowała niosąc sprawiedliwość i wiodąc do życia wiecznego przez Jezusa Chrystusa, naszego Pana.^a

Współukrzyżowanie wierzącego z Chrystusem

6 Moglibyśmy zapytać: Czy więc mamy pozostać w grzechu, by tym bardziej pomnożyć łaskę?^a **2** W żadnym razie! W jaki sposób my, którzy umarliśmy dla grzechu, mamy nadal w nim żyć?^a **3** Czy nie wiecie, że my wszyscy, ochrzczeni w Chrystusa Jezusa,^a zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? **4** A zatem za sprawą chrztu zostaliśmy pogrzebani wraz z Nim w śmierć,^a abyśmy wzorem Chrystusa, który został wzbudzony z martwych przez chwałę Ojca, my również prowadzili nowe życie.^b **5** Bo jeśli jesteśmy złączeni z Nim w podobieństwo Jego śmierci, tym bardziej będziemy – w zmartwychwstaniu,^a **6** wiedząc, że nasz stary człowiek został razem z Nim ukrzyżowany,^a aby grzeszne ciało zostało zniszczone i abyśmy już dłużej nie byli zniewoleni przez grzech. **7** Kto bowiem umarł, stał się wolny od grzechu.^{a6} **8** Jeśli zaś umarliśmy z Chrystusem, wierzymy, że też z Nim będziemy żyć,^a **9** mając świadomość, że wzbudzony z martwych Chrystus już nie umrze, śmierć już

¹ Lub: *typem, wzorem.*

² Lub: *upadek jednego.*

³ Lub: *za upadek jednego.*

⁴ Lub: *upadek jednego.*

⁵ Lub: *akt sprawiedliwości jednego.*

⁶ Lub: *Kto bowiem umarł, jest rozliczony z grzechem.*

nad Nim nie ma władzy.^a **10** Gdy bowiem umarł, dla grzechu raz na zawsze umarł,^a a gdy żyje – żyje dla Boga.^b **11** Podobnie i wy zaliczajcie siebie do umarłych dla grzechu, a jednocześnie do tych, którzy żyją dla Boga w Chrystusie Jezusie.^a

Skutki współukrzyżowania

12 Niech więc grzech nie panuje w waszym śmiertelnym ciele i nie podporządkowuje was swoim żądom.^a **13** Nie udostępniajcie mu też swoich członków jako narzędzi nieprawości. Oddawajcie siebie raczej Bogu, jako ożywieni z martwych.^a Jemu oddawajcie swe członki, niech służą za oręż sprawiedliwości.^b **14** Grzech bowiem nie będzie nad wami panował,^a gdyż nie jesteście już pod Prawem, lecz pod łaską.

Współukrzyżowanie w praktyce

15 Cóż zatem? Czy mamy grzeszyć dlatego, że nie jesteśmy już pod Prawem, lecz pod łaską?^a W żadnym razie! **16** Czy nie wiecie, że jeśli posłusznie oddajecie się w niewolę, to stajecie się niewolnikami tego,^a kto przejmie nad wami władzę? Jeśli to będzie grzech, skutkiem będzie śmierć. Jeśli posłuszeństwo – to końcem sprawiedliwości. **17** Lecz Bogu niech będą dzięki, że gdy jeszcze byliście niewolnikami grzechu, całym sercem poszliście za tego rodzaju nauką, z którą was też zapoznano, **18** i wyzwoleni od grzechu,^a staliście się niewolnikami sprawiedliwości.

19 Pozwólcie, że użyję przykładu z życia, ze względu na słabość waszego ciała. Otóż jak oddawaliście wasze członki w niewolę nieczystości i bezprawia dla jego popełniania, tak teraz oddawajcie wasze członki w niewolę sprawiedliwości – dla uświęcenia. **20** Bo gdy służyliście w niewoli grzechu, byliście wolni od sprawiedliwości.¹ **21** I jakie wówczas mieliście korzyści? Takie, których się teraz wsty-

⁹0bj 1:18
¹⁰Hbr 9:26-28;
1P 3:18; ⁹Ga 2:19

¹¹2Kor 5:15; 1P 2:24

¹²Rdz 4:7

¹³Ef 2:5; 5:14;
¹⁴Rz 12:1

¹⁴1J 3:6

¹⁵Rz 5:17,21

¹⁶1J 8:34; 2P 2:19

¹⁸1J 8:32; Ga 5:1;
1P 2:16

²¹Ez 16:61,63;

¹⁹Rz 7:5; 8:6,13

²²1P 1:9

²³Rdz 2:17;
Ez 3:18; 18:18; 33:8;
Rz 5:12,15

Rozdział 7

²1Kor 7:39

³Mt 5:32; 19:9

⁴Kol 2:14;

⁵2Kor 5:15; Ga 2:19;

1Ts 5:10; ⁶Ga 5:22-23

⁵Rz 5:21; 6:21;

8:6,13

⁶Rz 8:2; ⁷Rz 6:4

⁷Rz 3:20; ⁸Wj 20:17;

Pwt 5:21; Rz 13:9

⁸Rz 5:13

¹⁰Kpł 18:5

dzicie,^a a których końcem jest śmierć.^b **22** Teraz natomiast, wyzwoleni od grzechu, a oddani w niewolę Bogu, macie korzyść w uświęceniu, a końcem jest życie wieczne.^a **23** Gdy zapłatą za grzech jest śmierć,^a lecz darem Bożej łaski jest życie wieczne w Chrystusie Jezusie, naszym Panu.

Wolność na przykładzie małżeństwa

7 Czyż nie wiecie, bracia – a mówię przecież do tych, którzy znają Prawo – że Prawo panuje nad człowiekiem, dopóki on żyje? **2** Weźmy na przykład mężatkę. Dopóki żyje mąż, jest z nim związana Prawem. Ale gdy mąż umrze, Prawo, które ją z nim wiązało, traci moc.^a **3** A zatem, jeśli za życia męża odejdzie do innego mężczyzny, będzie cudzołożnicą.^a Jeśli jednak mąż umrze, wolna jest od Prawa i gdy zwiąże się z innym, nie będzie cudzołożnicą. **4** Podobnie, moi bracia, wy przez ciało Chrystusa umarliście dla Prawa,^a aby należeć do innego, do Zmartwychwstałego^b – abyśmy mogli wydawać^c owoc dla Boga. **5** Bo gdy byliśmy w mocy ciała, grzeszne namiętności rozbudzone przez Prawo szalały w naszych członkach, rodząc owoce śmierci.^a **6** Teraz jednak jesteśmy wolni od Prawa,^a od kiedy umarliśmy dla naszych zniewoleń, po to, by służyć w nowym duchu,^b a nie według przestarzałej litery.

Prawo a grzech

7 Cóż więc powiemy? Że Prawo to grzech? W żadnym razie! Przecież gdyby nie Prawo,^a nie rozpoznałbym grzechu. Skąd wiedziałbym o pożądaniu, gdyby Prawo nie mówiło: *Masz nie pożądać?*^b **8** Tymczasem grzech, pobudzony przez przykazanie, wywołał we mnie przeróżne żądze; bez Prawa grzech jest jakby martwy.^a **9** Otóż ja żyłem kiedyś bez Prawa. Gdy jednak wkroczyło przykazanie, grzech ożył, **10** a ja umarłem. Okazało się wówczas, że to przykazanie, które miało wprowadzić mnie w życie,^a doprowadziło

¹ Tj. niezobowiązani wobec niej.

do śmierci. **11** Grzech skorzystał dzięki przykazaniu z okazji, zwiódł^a mnie i za jego pośrednictwem zabił. **12** Tak więc Prawo jest święte i przykazanie jest święte, sprawiedliwe i dobre.^a **13** Czy zatem to, co dobre, doprowadziło mnie do śmierci? Nie! To właśnie grzech, aby okazać się tym, czym jest, posłużył się rzeczą dobrą i spowodował moją śmierć – przykazanie odsłoniło całą brutalność grzechu.^a

Prawo w życiu człowieka

14 Wiemy bowiem, że Prawo należy do sfery ducha, ja jednak jestem cielesny, zaprzędam grzechowi.^a **15** Nie rozumiem własnych czynów. Robię nie to, czego chcę, lecz to, czego nienawidzę. **16** Jednak postępując w taki sposób, przyznaję, że Prawo jest dobre. **17** Lecz czyniąc to, czego nie chcę, czynię to już nie ja, ale grzech, który mieszka we mnie. **18** Przekonuję się więc, że nie mieszka we mnie, to jest w moim cielesnym, dobro.^a Bo chociaż odczuwam pragnienie dobra, wykonania tego, co dobre – brak. **19** Nie czynię dobra, którego chcę, lecz popełniam zło, którego nie chcę. **20** Jeśli jednak czynię to, czego sam nie chcę, to już nie czynię tego ja, tylko grzech, który mieszka we mnie. **21** Odkrywam zatem pewne prawo. Otóż, gdy chcę czynić dobrze, narzuca mi się zło. **22** W moim wewnętrznym człowieku zachwycam się Prawem Bożym. **23** Lecz w moich członkach dostrzegam inne prawo. Walczy ono przeciwko Prawu, za którym opowiada się mój rozum,^a i bierze mnie w niewolę prawa grzechu, rządzącego w moich członkach. **24** Nędzny ja człowiek! Kto mnie wybawi z tego ciała śmierci? **25** Bogu niech będą dzięki – przez Jezusa Chrystusa, naszego Pana!^a Tak więc ja sam służę umysłem Prawu Boga, ale ciałem – prawu grzechu.

Nowe, wolne życie

8 Teraz zatem nie ma żadnego potępienia dla tych, którzy są w Chrystusie Jezusie. **2** Bo prawo Ducha,^a wła-

^{11a}Rdz 3:13; Hbr 3:13

^{12a}Ps 19:8; 1Tim 1:8

^{13a}Rz 5:20

^{14a}J 3:6

^{18a}Rdz 6:5; 8:21

^{23a}Ga 5:17; Jk 4:1; 1P 2:11

^{25a}1Kor 15:57

Rozdział 8

^{2a}Rz 3:27; ^bJ 8:36;

Ga 5:1; ^cRz 7:23; ^{2a}3Dz 15:10;

Hbr 7:18-19; ^bJ 1:14;

Flp 2:7; Hbr 2:17;

4:15; ^{2a}2Kor 5:21;

Ga 3:13

^{4a}Ga 5:16; ²⁵5Kor 2:14

^{6a}Rz 6:21; ^{7; 5;} 8:13

^{7a}Jk 4:4; ⁹Mt 12:34;

J 8:43; 12:39

^{9a}1Kor 3:16; 12:3

^{10a}Ga 2:20

^{12a}Rz 6:7,18

^{13a}Ga 6:8

^{14a}Ga 5:18; ^bJ 1:12;

1J 3:2

^{15a}2Tm 1:7;

^bGa 3:26; ^cMk 14:36;

Ga 4:6

ściwe dla życia w Chrystusie Jezusie, uwolniło^b cię od prawa grzechu i śmierci.^{c1}

3 Jeśli chodzi o niemoc Prawa, wynikająca ze słabości ciała,^a to Bóg, przez posłanie swego Syna w postaci grzesznego ciała^b – jako ofiarę za grzech – potępił grzech w cielesnym.^c **4** W ten sposób akt sprawiedliwości Prawa został spełniony w stosunku do nas, którzy postępujemy nie według ciała, ale według Ducha.^a **5** Bo ci, którzy są według ciała, kierują się tym, co cielesne,^a ci zaś, którzy są według Ducha – tym, co duchowe. **6** Bo to, ku czemu dąży ciało, sprwadza się do śmierci,^a a to, ku czemu Duch – do życia i pokoju. **7** Stąd cielesne dążenia są przeciwne Bogu.^a Nie poddają się one Prawu Boga, nawet nie są w stanie.^b **8** Ci zaś, którzy są według ciała, Bogu podobać się nie mogą.

Być w Duchu

9 Wy natomiast nie jesteście w cielesnym, lecz w Duchu – jeśli tylko Duch Boży w was mieszka.^a Kto zaś nie ma Ducha Chrystusa, ten do Niego nie należy. **10** Jeśli jednak Chrystus w was jest,^a to chociaż ciało jest martwe z powodu grzechu, duch jest żywy dzięki sprawiedliwości. **11** Jeśli zaś mieszka w was Duch Tego, który wzbudził Jezusa z martwych, to Ten, który przywrócił do życia Jezusa Chrystusa, ożywi również wasze śmiertelne ciała przez swego Ducha, który mieszka w was. **12** Tak więc, bracia, już nie jesteście dłużnikami ciała, aby żyć według ciała.^a **13** Jeśli według ciała żyjecie, przyjdzie wam umrzeć. Jeśli jednak w Duchu zadajecie śmierć sprawom ciała – będziecie żyli.^a **14** Bo wszyscy, których prowadzi Duch Boży,^a są dziećmi Boga.^b **15** Nie otrzymaliście przeciw ducha niewoli, by ponownie żyć w zastraszaniu,^a lecz Ducha usynowienia,^b w którym wołamy: Abba, Ojczy!^c

¹ Lub: (1) *prawo Ducha życia w Chrystusie Jezusie*; (2) *prawo Ducha życia uwolniło cię w Chrystusie Jezusie*.

16 Ten właśnie Duch świadczy^a wraz z naszym duchem, że jesteśmy dziećmi Boga. **17** A jeśli dziećmi, to i dziedzicami – dziedzicami Boga,^a a także współdziedzicami Chrystusa, jeśli tylko razem z Nim cierpimy,^b po to, by razem z Nim mieć również udział w chwale.^c

Teraźniejsze cierpienia i nadchodząca chwała

18 Uważam przy tym, że terażniejsze cierpienia nic nie znaczą w porównaniu z chwałą, która ma się nam objawić.^a **19** Bo stworzenie z tęsknotą oczekuje objawienia się synów Boga.^a **20** Gdyż stworzenie zostało podane marność^a – nie z własnej woli, lecz z woli Tego, który je poddał – w nadziei,^b **21** że i samo stworzenie zostanie wyzwolone z niewoli skażenia^a i wprowadzone w chwalebą wolność dzieci Boga.^b **22** Wiemy bowiem, że całe stworzenie aż do teraz wzdycha i znosi bóle rodzenia. **23** A nie tylko ono. Podobnie my sami, którzy już mamy pierwszy owoc – Ducha, wzdychamy w sobie,^a oczekując^b usynowienia, odkupienia naszego ciała.^c **24** Z taką właśnie nadzieją zostaliśmy zbawieni. Nadzieja, której spełnienie się widzi, właściwie nie jest nadzieją. Bo kto żyje nadzieją na to, co już się spełniło?^a **25** Ale jeśli spodziewamy się tego, czego jeszcze nie widać, to oczekujemy tego z całą wytrwałością. **26** Podobnie Duch wspiera nas w naszej słabości. Kiedy nie wiemy, o co się modlić, jak należy,^a sam Duch wstawia się za nami w niewysłowionych westchnieniach. **27** Ten zaś, który bada serca,^a rozumie zamiary Ducha, gdyż wstawia się On za świętymi zgodnie z myślą Boga. **28** A wiemy, że kochającym Boga, to jest tym, którzy są powołani zgodnie z Jego planem,^a wszystko służy ku dobremu. **29** Bo tych, których wcześniej poznał,¹ przeznaczył do współudziału w natu-

^{16a}2Kor 1:22; 5:5; Ef 1:13; 4:30
^{17a}Ga 4:7; Obj 21:7; ^bFlp 3:10; Kol 1:24; ^c2Kor 1:5; 2Tm 2:12

^{18a}Rz 5:2; 2Kor 4:17

^{19a}Kol 3:4

^{20a}Kzn 1:2; ^bRdz 3:17; 5:29

^{21a}2P 3:13; ^b1J 3:2

^{23a}2Kor 5:2-4; ^bGa 5:5; ^cŁk 21:28

^{24a}2Kor 5:7

^{26a}Jk 4:3

^{27a}1Sm 16:7; Ps 7:10; Jr 11:20; 17:10; 20:12; Łk 16:15; Dz 1:24; 1Kor 4:5
^{28a}Ef 1:11; 3:11
^{29a}Kol 1:18; Hbr 1:6
^{31a}Lb 14:9; Ps 118:6; Hbr 13:6
^{32a}J 3:16
^{33a}Lz 50:9; ^bLz 53:11; 1Kor 6:11; 1T 3:7
^{34a}Ps 110:1; Dz 2:34; Hbr 10:12; 1P 3:22; ^bHbr 7:25; 1J 2:1
^{36a}Ps 44:23; ^b2Kor 4:11
^{37a}J 16:33

rze swego Syna, aby On był pierworodnym^a pośród wielu braci. **30** Tych zaś, których do tego przeznaczył, tych również powołał, a których powołał, tych też usprawiedliwił, a których usprawiedliwił, tych też obdarzył chwałą.

Pewność odkupienia

31 Czyż to nie wspaniałe?² Jeśli Bóg jest po naszej stronie, kto może stanąć przeciwko nam?^a **32** On, który nawet własnego Syna nie oszczędził, ale Go za nas wszystkich wydał,^a jakżeby – wraz z Nim – nie miał nas obdarzyć wszelkim innym dobrem? **33** Kto ma oskarżać wybranych przez Boga?^a Przecież Bóg usprawiedliwia.^b **34** Kto ma potępiać? Jezus Chrystus, który umarł – więcej, który zmarł twychwstał i przeżywa po prawicy Boga^a – On przecież wstawia się za nami.^b **35** Co nas odłączy od miłości Chrystusowej? Udręka, ucisk czy przesładowanie? Głód, nagość, niebezpieczeństwo czy miecz?^a **36** Jak zostało napisane:^a

*Z powodu Ciebie
co dzień nas zabijają,^b
traktują jak owce
przeznaczone na rzeź.*

37 Lecz mimo tego wszystkiego odnośmy wyraźne zwycięstwo – dzięki Temu,^a który nas ukochał.

Pewność Bożej miłości

38 Gdyż jestem tego pewien, że ani śmierć, ani życie, ani aniołowie, ani potęgi niebieskie, ani terażniejszość, ani przyszłość, ani moce, **39** ani wysokość, ani głębokość, ani żadne inne stworzenie nie zdoła nas odłączyć od miłości Bożej, która jest w Chrystusie Jezusie, naszym Panu.

Oddanie Pawła sprawie Izraela

9 Prawdę mówię w Chrystusie, nie kłamię – poświadczam mi to moje sumienie w Duchu Świętym – **2** że odczuwam ogromny smutek i nieustający ból w moim sercu. **3** Bo sam byłbym

¹ Lub: *przygarnął*.

² Lub: *Cóż więc na to powiemy?*

gotów zostać odłączony od Chrystusa, jeśli by to miało pomóc moim braciom, moim krewnym według ciała^a – 4 Izraelitom. Z nimi łączy się usynowienie^a i chwała, przysięga i nadanie Prawa, służba przy ołtarzu oraz obietnice. 5 Do nich należą ojcowie i z nich – według ciała^a – wywodzi się Chrystus, stojący ponad wszystkim Bóg błogosławiony na wieki. Amen.^b

Izrael w Bożym planie zbawienia

6 Słowo Boga^a jednak nie zawiodło. Dlatego, że przecież nie wszyscy, którzy pochodzą z Izraela, są Izraelem.^b

7 Nie wszyscy też są dziećmi Abrahama tylko dlatego, że są jego potomkami. Jest inaczej: *Twoim potomstwem będą nazwani potomkowie Izaaka.*^a 8 Znaczy to, że dziećmi Boga nie są dzieci cielesnego pochodzenia. Jako potomstwo liczą się dzieci obietnicy.^a 9 Obietnica bowiem głosi: *Przyjdź za rok o tym czasie, a Sara będzie miała syna.*^a

10 Na tym nie koniec. Otóż Rebecka miała dzieci z jednym mężczyzną, z naszym ojcem Izaakiem.^a 11 Lecz zanim się urodziły, zanim dokonały czegokolwiek, dobrego lub złego – dla utrzymania Bożego planu, opartego na wybraniu 12 zależnym nie od uczynków, lecz od Tego, który powołał je – powiedziano jej, że *starszy będzie służył młodszemu.*^a 13 Stało się tak zgodnie z zapowiedzią: *Jakuba ukochałem, a Ezawa odsunąłem.*^a

14 Moglibyśmy więc zapytać: Czy Bóg jest niesprawiedliwy? W żadnym razie.^a 15 Do Mojżesza bowiem mówi: *Zmłuj się, nad kim się zmłuję, i zlituj się, nad kim się zlituję.*^a 16 A zatem okazanie miłosierdzia nie zależy od osoby, która tego pragnie, albo która o to zabiega, lecz od Boga, który je okazuje.^a 17 Pismo bowiem przytacza takie słowa skierowane do faraona: *Właśnie po to cię ustanowiłem, by na tobie okazać swą moc i by po całej ziemi rozszła się sława mojego imienia.*^a 18 Bóg zatem komu chce, okazuje miłosierdzie, a kogo chce, czyni

Rozdział 9
3^aWj 32:32

4^aWj 4:22; Pwt 14:1

5^aMt 1:1-16; Łk 3:23-38; ^bPs 41:14; Rz 1:25

6^aLb 23:19; ^bRz 2:28

7^aRdz 21:12; Hbr 11:18

8^aGa 4:23

9^aRdz 18:10,14

10^aRdz 25:21

12^aRdz 25:23

13^aMl 1:2-3

14^aPwt 32:4; 2Krn 19:7; Jb 8:3; 34:10
15^aWj 33:19
16^aEf 2:8
17^aWj 9:16
18^aWj 4:21; 7:3; 9:12; 14:4,17

20^aIz 29:16; 45:9; 64:8

21^aJr 18:6; ^b2Tm 2:20

23^aEf 1:3-12

25^aOz 2:25; 1P 2:10

26^aOz 2:1

27^aIz 10:22; Rz 11:5

28^aIz 10:23

29^aIz 1:9

30^aRz 10:20
31^aRz 10:2-3; 11:7

nieuściepliwym.^a 19 Zapytasz zatem: Dlaczego więc jeszcze oskarża? Bo czy ktoś kiedyś zdołał oprzeć się Jego woli? 20 O, człowieku! A kim ty jesteś, że podnosisz głos przeciw Bogu? *Czy dzban pyta swego twórcę: Dlaczego nadałeś mi ten kształt?*^a 21 Czy garniec ma władzy nad gliną?^a Czy nie może z tej samej gliny zrobić naczynia do celów szaczących i naczynia do pospolitych?^b 22 A co, jeśli Bóg, chcąc ukazać swój gniew i objawić swą moc, z ogromną cierpliwością znosił naczynia gniewu przygotowane już do zniszczenia? 23 Co, jeśli na tym tle chciał objawić potęgę swej chwały nad naczyniami zmiłowania, które wcześniej przygotował do chwały?^a 24 Właśnie jako takie naczynia powołał nas – nie tylko spośród Żydów, lecz także spośród pogan, 25 jak mówi u Ozeasza:

Nie mój lud nazwę moim ludem i niekochaną – ukochaną.^a

26 *Tam zaś, gdzie im powiedziano: Nie jesteście moim ludem, tam właśnie zostaną nazwani synami żywego Boga.*^a

27 Izajasz z kolei woła w związku z Izraelem:

Choćby synów Izraela było tylu, co piasku nad morzem, i tak tylko resztką^a dostąpi zbawienia –

28 *Pan spełni to Słowo na ziemi^a całkowicie i bez zwłoki.*

29 Ponadto Izajasz zapowiada: *Gdyby Pan Zastępów nie pozostawił nam potomstwa, stałibyśmy się jak Sodoma, przypominalibyśmy Gomorę.*^a

30 Co z tego wynika? To, że poganie, którzy nie zabiegali o sprawiedliwość,^a otrzymali ją, to jest sprawiedliwość opartą na wierze. 31 Izrael zaś, idący za Prawem, do sprawiedliwości przez Prawo nie doszedł.^a 32 Dlaczego? Dlatego, że nie upatrywał jej w wierze, lecz liczył – można rzec – na uczynki. Potknął się przy tym o ka-

mień obrazy,^a **33** zgodnie z tym, jak napisano:

*Oto kładę na Syjonie kamień
obrazy i skałę skandalu.
Ten, kto w Niego wierzy,
nie będzie zawstydzony.^a*

10 Bracia! Pragnieniem mojego serca i treścią mojej modlitwy do Boga jest ich zbawienie. **2** Przyznaję bowiem, że mają gorliwość dla Boga.^a Nie opiera się ona jednak na właściwym poznaniu. **3** Nieświadomi, na czym polega sprawiedliwość Boża, skupieni na stanowieniu własnej, nie podporządkowali się sprawiedliwości Bożej.^a **4** Tymczasem końcem Prawa jest Chrystus,^a by sprawiedliwość zyskiwał ten, który wierzy.^b

5 Mojżesz tak opisuje sprawiedliwość osiąganą przez Prawo: *Ten, kto je zachowuje, będzie żył dzięki niemu.^a* **6** Sprawiedliwość zaś opartą na wierze można ująć w ten sposób: *Nie myśl: Kto wstąpi do nieba, to znaczy, aby sprowadzić Chrystusa.^a* **7** Nie myśl: *Kto zstąpi do otchłani, to znaczy, aby wyprowadzić Go spośród umarłych.^a* **8** Chodzi o to: *Blisko ciebie jest słowo, w twoich ustach i w twoim sercu, to znaczy słowo wiary, które głosimy.^a* **9** Bo jeśli ustami wyznasz, że Panem jest Jezus, i uwierzysz w swym sercu, że Bóg wzbudził Go z martwych, będziesz zbawiony. **10** Bo wiara płynąca z serca zapewnia sprawiedliwość, a jej wyznanie ustami zapewnia zbawienie. **11** Pismo bowiem stwierdza: *Ten, kto w Niego wierzy, nie będzie zawstydzony.^a* **12** Nie ma przy tym różnicy między Żydem a Grekiem.^a Wszyscy mają tego samego Pana, hojnego dla wszystkich, którzy Go wzywają.

13 Dlatego *zbawiony będzie każdy, kto wezwie imienia Pana.^a* **14** Jak jednak mają wzywać, skoro w Niego nie uwierzyli? A jak uwierzyć, skoro Go nie słyszeli? Jak usłyszeć bez kogoś, kto głosi? **15** A jak głosić, gdy nikt nie został posłany? Dlatego czytamy: *Jakże piękne są stopy tych, którzy przychodzą z dobrymi wieściami.^a*

^{32a} Iz 8:14
^{33a} Iz 28:16; Rz 10:11;
1P 2:6,8

Rozdział 10
^{2b} Dz 2:23

^{3a} Rz 9:31-32

^{4a} Mt 5:17; Hbr 8:13;
^b J 3:18

^{5a} Kpł 18:5; Ez 20:11;
Ga 3:12

^{6a} Pwt 30:12

^{7a} Pwt 30:13

^{8a} Pwt 30:14;
Iz 51:16; 59:21

^{11a} Iz 28:16; Rz 9:33;
1P 2:6

^{12b} Dz 10:34; 15:9
^{13a} Jł 3:5; Dz 2:21
^{15a} Iz 52:7
^{16a} Iz 53:1; J 12:38
^{17a} J 17:20
^{18a} Ps 19:4-5
^{19a} Pwt 32:21
^{20a} Iz 65:1
^{21a} Iz 65:2; Jr 35:14

Rozdział 11
^{1a} Ps 94:14;
15m 12:22; Jr 31:37;
^b Flp 3:5
^{3a} Krł 19:10,14
^{4a} Krł 19:18
^{5a} Rz 9:27
^{6a} Ga 3:18

mi.^a **16** Chociaż tak jest, nie wszyscy dali posłuch dobrej nowinie. Izajasz wręcz pyta: *Panie, kto uwierzył naszemu przesłaniu?*^a **17** Wiara zatem rodzi się dzięki przesłaniu,^a a treścią tego przesłania jest to, co mówi Chrystus.¹ **18** Pytam jednak: Czy nie usłyszeli? Przeciwnie:

*Po całej ziemi rozszedł się ich głos,
do najdalszych stron świata
dotarło ich przesłanie.^{a2}*

19 Znów więc pytam: Czy Izrael nie zrozumiał? Mojżesz jako pierwszy mówi: *Ja wzbudzę w was zazdrość przez tych, którzy nie są narodem, pobudzę was do gniewu przez nierozumny naród.^a*

20 Izajasz waży się nawet powiedzieć: *Dalem się znaleźć tym, którzy Mnie nie szukali, objawiłem się tym, którzy o Mnie nie pytali.^a*

21 O Izraelu natomiast mówi:

Cały dzień wyciągałem swe ręce do nieposłusznego, opornego ludu.^a

11 Pytam zatem dalej: Czy Bóg odtrącił swój lud? W żadnym razie.^a Przecież ja jestem Izraelitą, z potomstwa Abrahama, z plemienia Beniamina.^b **2** Bóg nie odtrącił swego ludu, który uprzednio przygarnął. Pamiętajcie, co Pismo mówi o Eliaszu, gdy skarży się on przed Bogiem na Izraela? **3** *Panie, Twoich proroków pozabijali; Twoje ołtarze – poburzyli; zostałem ja sam, a i na moje życie nie przestają czyhać.^a* **4** Co wówczas usłyszał w odpowiedzi? *Zostawiłem sobie siedem tysięcy ludzi, którzy nie zgięli kolan przed Baalem.^a* **5** Podobnie obecnie pozostaje reszta^a wybrana z łaski. **6** A jeśli z łaski, to nie ze względu na uczynki, bo inaczej łaska nie byłaby łaską.^a **7** Co z tego wynika?

¹ Lub: *Panie, kto uwierzył temu, co od nas słyszał? Wiara zatem rodzi się ze słuchania, a tym, co się słyszy, jest przesłanie Chrystusa (l. wieść o Chrystusie).*

² Cytat za G.

To, że Izrael nie znalazł, czego poszukuje.^a Znaleźli to wybrani. Pozostających natomiast dotknął brak wrażliwości, **8** zgodnie ze słowami:

*Bóg dał im ducha odrętwienia,^a
oczy, by nie widzieli,
i uszy, by nie słyszeli^b –
i tak jest do dnia dzisiejszego.^c*

9 Dawid zaś dodaje:

*Niech ich stół będzie im
pułapką i sidłem,
potrzaskiem i odpłatą.^a*

10 *Niech pociemnieje im w oczach,
tak by nie widzieli,
a ich grzbiet zegnij na zawsze.^{a1}*

11 Pytam zatem: Czy potknęli się, aby zupełnie upaść? W żadnym razie. Ich upadek przyniósł zbawienie narodom,^a co z kolei miało pobudzić Jego lud do zazdrości.^b **12** Jeśli zaś ich upadek stał się bogactwem świata, a ich porażka bogactwem narodów, to jakże wspaniałą rzeczą stanie się ich pełnia!²

13 Wam natomiast, przedstawicielom narodów, mówię: Jako apostoł narodów,^a cieszę się z mojego zadania. **14** Może w ten sposób wzbudzę zazdrość w moich rodakach i niektórych z nich uratuję.^a **15** Skoro bowiem ich bunt przyniósł światu pojednanie, to co przyniesie ich przyjęcie, jeśli nie wzbudzone z martwych życie? **16** Jeżeli zaś zacyzn jest święty, to święte jest ciasto; jeśli święty jest korzeń – święte też gałęzie. **17** Jeśli natomiast niektóre z tych gałęzi zostały odłamane,^a a ty, niczym dzika gałązka, wszczepiony między pozostałe, zyskałeś udział w korzeniu i sokach drzewa oliwnego,^b **18** to nie wynoś się nad gałęzie. A jeśli się wynosisz, to pamiętaj, że nie ty dźwigasz korzeń, ale korzeń ciebie.^a **19** Powiesz jednak: Gałęzie odłamano, abym ja został wszczepiony. **20** Słusznie! Odłamano je z powodu niewiary, ty natomiast trwasz dzięki

^{7a}Rz 9:31

^{8a}Iz 29:10; ^bIz 6:9; Ez 12:2; Mt 13:14; Mk 4:12; Łk 8:10; J 12:40; Dz 28:26; ^cPwt 29:3

^{9a}Ps 35:8

^{10a}Ps 69:23-24

^{11a}Dz 13:46; ^bPwt 32:21; Rz 10:19

^{13a}Dz 9:15; 22:21; Ga 1:16; 2:8; Ef 3:8; 1Tm 2:7

^{14a}1Tm 4:16

^{17a}Jr 11:16; ^bEf 2:11-19

^{18a}J 4:22
^{20a}Rz 12:16
^{22a}Hbr 3:14; ^bJ 15:2,4
^{23a}2Kor 3:16
^{25a}Rz 12:16;
^bŁk 21:24; J 10:16
^{26a}Ps 14:7; Iz 59:20
^{27a}Iz 27:9; Jr 31:33-34; Hbr 8:8
^{28a}Rz 9:4; 11:16
^{30a}Ef 2:2
^{32a}Ga 3:22; 1Tm 2:4
^{33a}Rz 9:23; 10:12;
^bIz 45:15; 55:8

wierze. Nie miej zbyt wysokiego mniemania o sobie.^a Raczej uważaj! **21** Jeśli Bóg nie oszczędził gałęzi naturalnych, może nie oszczędzi i ciebie. **22** Lepiej zwróć uwagę na dobroć i surowość Boga – na surowość dla upadłych i na dobroć względem ciebie, o ile pozostaniesz w tej dobroci,^a bo w przeciwnym razie ty też będziesz odcięty.^b **23** Co do nich natomiast, jeśli nie pozostaną w niewierze, zostaną wszczepieni ponownie^a – Bóg ma moc to uczynić. **24** Bo skoro ty, będący z natury częścią dzikiej oliwki, zostałeś od niej odcięty i wbrew naturze wszczepiony w szlachetne drzewo oliwne, to o ile bardziej w swoją własną oliwkę będą wszczepieni ci, którzy mają jej naturę.

25 Chcę bowiem, bracia, abyście byli świadomi pewnej tajemnicy i dzięki temu nie mieli zbyt wysokiego mniemania o sobie.^a Otóż niewrażliwość dotknęła części Izraela. Potrwa ona do czasu przyjęcia pełni pogan.^b **26** W ten sposób będzie zbawiony cały Izrael, zgodnie ze słowami:

*Z Syjonu przyjdzie Wybawca
i usunie bezbożność Jakuba.^a*

27 *Takie zawrę z nimi przymierze,
kiedy zmażę ich grzechy.^a*

28 Z punktu widzenia dobrej nowiny, są oni – ze względu na was – nieprzyjaciółmi, jednak co do wybrania – ze względu na ojców – nie utracili Bożej miłości.^a **29** To dlatego, że dary łaski i powołanie ze strony Boga są rzeczą nieodwołalną. **30** Bo, jak niegdyś wy byliście nieposłuszni Bogu,^a a teraz – z powodu ich nieposłuszeństwa – dostąpiliście miłosierdzia, **31** tak teraz, gdy wy dostępujecie miłosierdzia, oni są nieposłuszni, po to, aby z kolei oni go dostąpili. **32** Bóg bowiem wydał wszystkim w moc nieposłuszeństwa, aby wszystkim móc okazać miłosierdzie.^a

33 O, głębio bogactwa, mądrości i myśli Boga!^a Jakże niepojęte są Jego wyroki i Jego drogi jakże niezbadane!^b

¹ Sparafrazowany cytat za G.

² Tzn. pełne ożywienie (ww. 8-10); pełna otwartość na dobrą nowinę (ww. 13-15).

- 34** Bo *któż poznał plan Pana?*
Albo *kto był Jego doradcą?*^{2a}
- 35** *Kto zdołał Mu coś podarować,*
aby liczyć na Jego odpłatę?^{2a}
- 36** Wszystko jest z Niego, przez Niego
i dla Niego.^{a1}
Jemu niech będzie chwała –
na wieki. Amen.^b

Życie w Chrystusie na co dzień

12 Zachęcam was zatem, bracia, ze
względu na miłosierdzie Boże,
abyście oddali swoje ciała^a na ofiarę^b
żywą,^c świętą, miłą Bogu^d – jako
wyraz waszej rozumnej, wypływającej
z głębi ducha służby.^{e2} **2** Nie podporządkowujcie się już wzorcom tego
wieku. Niech was przeobraża nowy
sposób myślenia,^a abyście potrafili
rozpoznać, co jest wolą Bożą,^b co jest
dobre, przyjemne i doskonałe.³

3 Mówię bowiem każdemu z was, na
mocy danej mi łaski,^a aby nie miał
o sobie mniemania wyższego, niż należy.^b
Niech każdy ocenia siebie rozsądnie,
zgodnie z tym, co mu Bóg wytyczył
w mierze wiary.⁴ **4** Jedno ciało
ma bowiem wiele członków.^a Nie
wszystkie one spełniają to samo zadanie.
5 Podobnie my, w swej wielości,
stanowimy w Chrystusie jedno ciało.
Natomiast każdy z osobna jesteśmy
dla siebie członkami.^a **6** Stosownie do
udzielonej nam łaski mamy też różne
jej dary:^a czy to prorokowania – do
głoszenia na miarę wiary; **7** czy usługiwania
– do służby z poświęceniem; czy to
nauczania, po to, by pouczać; **8** czy
też zachęcania, po to, by podnosić na
duchu. Kto wspiera – to zapałem;^a kto
przewodzi – to z zapałem; kto okazuje
miłosierdzie – to z całego serca.

9 Miłość niech będzie nieobłudna.^a
Brzydziecie się złem, lgnijcie do

34^aJb 15:8; Iz 40:13;
Jr 23:18; 1Kor 2:16

35^aJb 41:3

36^a1Kor 8:6;
^bRz 16:27

Rozdział 12

1^aRz 6:13; ^bFlp 2:17;
^cKpł 6:8, 11, 13;
^dFlp 4:18; 1P 2:5;
^eJ 4:24; 1Kor 2:14

2^aEf 4:23; ^bEf 5:10,17

3^a1Kor 12:11; Ef 4:7;
^b2Kor 5:13; Flp 2:3
4^a1Kor 12:12
5^a1Kor 12:27; Ef 4:25
6^a1Kor 12:4; Ef 4:11;
1P 4:10
8^aMt 6:3; 2Kor 8:2;
9:7
9^a1Tm 1:5; 1P 1:22;
^bAm 5:15
10^aJ 13:34–35;
1Ts 4:9; 2P 1:7;
^bFlp 2:3

11^aDz 18:25; Obj 3:15

12^a2Kor 13:1;
Flp 2:18; 3:1; 4:4;
1Ts 5:16; ^b1Kor 4:12;
^cŁk 18:1; Ef 6:18;
^dKol 4:2; 1Ts 5:17
13^a1Kor 16:1;
^bHbr 13:2; 1P 4:9
14^aMt 5:44; Łk 6:28;
Dz 7:60; 1Kor 4:12
15^aPs 35:13
16^aRz 15:5;
^bPs 131:2; Rz 11:20;
12:3; ^cPrz 3:7; Iz 5:21
17^aMt 5:39; 1Ts 5:15;
^b2Kor 8:21
18^aMk 9:50;
Hbr 12:14
19^aKpł 19:18;
Mt 5:39;
^bRz 13:4; ^cPwt 32:35;
Hbr 10:30
20^aPrz 25:21–22;
Mt 5:44

Rozdział 13

1^aTt 3:1; 1P 2:13–14;
^bPrz 8:15; J 19:11
3^a1P 2:13–14; 3:13

dobra.^b **10** Darzcie siebie nawzajem
serdeczną, braterską miłością.^a Wy-
przedzajcie się w okazywaniu szacun-
ku.^b **11** W zapale bądźcie niestrudze-
ni, duchem płomienni,^a w Panu – go-
towi do służby. **12** W nadziei bądźcie
radośni,^a w ucisku wytrwali,^b w mo-
dlitwie oddani.^c **13** Wspierajcie w po-
trzebach świętych,^a pielęgnujcie go-
ścinnność.^b **14** Dobrze żyćcie tym, któ-
rzy was prześladowają – dobrze żyćcie,
a nie przeklinajcie.^a **15** Radujcie się
z radosnymi, płaczcie z płaczącymi.^a
16 Odnoście się do siebie z podobną
wrozumiałością.^{a5} Nie bądźcie wy-
niośli, skłaniajcie się raczej do tego, co
skromne.^b Nie uważajcie sami siebie za
mądrych.^c **17** Nie odpłacajcie^a nikomu
złem za zło. Starajcie się o to, co jest
dobre dla wszystkich ludzi.^b **18** Jeśli
to z waszej strony możliwe, zachowuj-
cie pokój ze wszystkimi.^a **19** Najdrożsi-
si! Nie mścijcie się sami.^a Pozostaw-
cie miejsce gniewowi Bożemu.^b Czyta-
my przecież: *Pomsta należy do Mnie, Ja
odpłacę* – mówi Pan.^c **20** Lecz jeśli twój
nieprzyjaciel jest głodny, nakarm go.
Jeśli spragniony, daj mu się napić.^a
To czyniąc, zgarniesz na jego głowę rozza-
rzone węgle.^a **21** Nie daj się zwyciężyć
złu, ale zło przewyciężaj dobrem.

Chrześcijanin a władze świeckie

13 Niech każda osoba podporząd-
kowie się władzom sprawu-
jącym rządy.^a Nie ma bowiem władzy,
która nie pochodziłaby od Boga.
Wszystkie one zostały ustanowione^b
przez Niego. **2** Dlatego kto się opie-
ra władzy, przeciwstawia się Bożemu
rozporządzeniu. Ci natomiast, któ-
rzy się przeciwstawiają, sami na sie-
bie ściągają wyrok. **3** Rządzący prze-
cież nie są postrachem dla dobrych,
ale dla złych. Chcesz się nie bać wła-
dzy? Czyń dobrze, a będziesz miał od
niej pochwałę.^a **4** Władza bowiem jest
na służbie u Boga, dla twojego dobra.
Jeśli jednak czynisz źle, uważaj, bo nie

¹ Lub: *W Nim wszystko ma swój początek, przyczynę oraz cel.*

² Lub: *służby rozumnej, motywowanej głębokim przekonaniem.*

³ Lub: *dojrzałe.*

⁴ Lub: *na miarę udzielonej mi przez Boga wiary.*

⁵ Lub: *Życie w harmonii ze sobą.*

na darmo nosi miecz. Jest przecież Bó-
żym narzędziem, karzącym w gniewie
tego, kto popełnia zło.^a **5** Stąd na-
leży się jej podporządkowywać, nie
tylko ze względu na gniew, ale tak-
że ze względu na sumienie. **6** Dlatego
też płacicie podatki, bo są urzędnika-
mi Boga po to właśnie, by tego pilno-
wać. **7** Oddawajcie każdemu to, co mu
się należy:^a komu podatek – podatek;
komu cło – cło; komu szacunek – szacunek;
komu cześć – cześć.

8 Nie bądźcie nikomu nic winni^a –
poza wzajemną miłością. Kto kocha
bliźniego, wypełnił Prawo.^b **9** Bo przy-
kazania: *Masz nie cudzołożyć, nie za-
bijać, nie kraść, nie pożądać^a* – oraz
wszystkie inne, streszczają się w tym
jednym: *Masz kochać swego bliźniego
tak, jak samego siebie.*^b **10** Miłość nie
wyrządza zła bliźniemu,^a toteż jest ona
wypełnieniem Prawa.^b

Czułość wobec bliskiego końca

11 Poza tym bądźcie świadomi, w ja-
kim żyjemy czasie. Oto nadeszła pora,
by zbudzić się ze snu.^a Teraz zbawienie
jest bliżej nas niż wtedy, kiedy uwie-
rzyliśmy. **12** Noc przeminieła – i dzień
się przybliżył.^a Odrzućmy więc uczyn-
ki ciemności,^b a włóżmy na siebie
zbroję światła.^c **13** Postępujmy godnie,
jak za dnia. Odrzućcie hulanki i liba-
cje,^a rozpustę i rozwiązłość, kłótnię
oraz zazdrość. **14** Przywdziejcie raczej
Pana Jezusa Chrystusa^a i nie czynicie
starań, by zaspokajać żądze ciała.^b

Stosunek do słabych w wierze

14 Osobę o wciąż słabej wierze
przygarnijcie do siebie,^a lecz nie
po to, by spierać się o poglądy. **2** Jeden
wierzy, że można jeść wszystko,^a nato-
miast osoba słaba poprzestaje na ja-
rzynach.^b **3** Ten, który jada, niech nie
odrzuca tego, który nie jada. Ten na-
tomiasz, który nie jada, niech nie osąd-
za tego, który jada,^a bo przecież Bóg
go przygarnął. **4** Kim ty jesteś, że są-
dzisz cudzego sługę?^a Stoi czy upada,
czyni to przed swym panem. Podnie-

^{4a}Rz 12:19

^{7a}Mt 22:21;
Mk 12:17; Łk 20:25

^{8a}Ps 37:21; ^bGa 5:14;
1Tm 1:5

^{9a}Wj 20:13-15,17;
Pwt 5:17-19,21;
Mt 19:18; Łk 18:20;
^bKpł 19:18; Mt
5:43; 19:19; 22:39;
Mk 12:31; Łk 10:27;
Ga 5:14; Jk 2:8

^{10a}1Kor 13:4;
^bMt 22:40

^{11a}Ef 5:14; 1Ts 5:6-7

^{12a}1J 2:8; ^bEf 5:11;
Kol 3:8; ^cEf 6:11

^{13a}Łk 21:34; Ef 5:18
^{14a}Ga 3:27; ^b1P 2:11

Rozdział 14

^{1a}Rz 15:7
^{2a}1Tm 4:4-5;
^bRdz 1:29; 9:3
^{3a}Kol 2:16
^{4a}Mt 7:1; Jk 4:11-12
^{5a}Ga 4:10
^{6a}1Tm 4:4
^{7a}2Kor 5:15; 1P 4:2
^{8a}Łk 20:38; Ga 2:20;
1Ts 5:10
^{10a}Dz 17:31;
2Kor 5:10
^{11a}Łz 45:23;
Flp 2:10-11
^{12a}Ga 6:5
^{14a}Mt 15:11;
Dz 10:15; 1T 1:15
^{15a}1Kor 8:11-13
^{17a}1Kor 8:8
^{19a}Rz 12:18;
2Tm 2:22; Hbr 12:14;
^bRz 15:2; 1Kor 8:1;
10:23
^{20a}1T 1:15;

się jednak, gdyż Pan ma moc go
postawić. **5** Jeden czyni różnicę mię-
dzy dniem a dniem, inny z kolei są-
dzi, że każdy dzień jest równie waż-
ny.^a Niech każdy żyje zgodnie ze swo-
im przekonaniem. **6** Kto przestrzega
dnia – przestrzega dla Pana. Kto jada
– czyni to dla Niego, gdyż dziękuje Bogu.^a Kto nie jada, też nie jada dla Pana
– i dziękuje Bogu. **7** Nikt z nas prze-
cież dla samego siebie nie żyje^a ani nie
umiera. **8** Bo jeśli żyjemy, dla Pana
żyjemy, i jeśli umieramy, dla Pana
umieramy. Czy więc żyjemy, czy umie-
ramy, należymy do Niego.^a **9** Chrystus
po to umarł i zmartwychwstał, aby pa-
nować nad umarłymi oraz nad żywy-
mi. **10** Dlaczego więc osądzasz swego
brata? Albo dlaczego go odrzucasz?
Wszyscy przecież staniemy przed Bo-
skim trybunałem.^a **11** Mówią o tym
słowa:

*Jak żyje – mówi Pan – zegnienię się
przede Mną wszelkie kolano
i wszelki język wyzna Boga.^a*

12 A zatem każdy z nas za samego sie-
bie zda sprawę przed Bogiem.^a **13** Prze-
stańmy się więc osądzać! Raczej za-
stanówmy się, jak nie dawać bratu
powodu do potknięcia lub wywoła-
nia skandalu. **14** Wiem i jestem prze-
konany w Panu Jezusie, że nic samo
przez się nie jest nieczyste – jest nie-
czyste tylko dla osoby, która je za ta-
kie uważa.^a **15** Jeśli jednak z powodu
pokarmu twój brat jest zasmucony, to
nie postępujesz zgodnie z miłością.
Z powodu pokarmu nie doprowadzaj
do załamania kogoś, za kogo umarł
Chrystus.^a **16** Niech też to, co jest wa-
ższym dobrem, nie będzie przedmio-
tem czyichś błuznierstw. **17** Gdyż Kró-
lestwo Boże to nie pokarm^a ani napój,
lecz sprawiedliwość, pokój i radość
w Duchu Świętym. **18** Kto tak służy
Chrystusowi, jest miły Bogu i przy-
jemny dla ludzi. **19** Dajmy zatem do
tego, co służy pokojowi^a i wzajemne-
mu zbudowaniu.^b **20** Z powodu pokar-
mu nie burz Bożego dzieła. Wpraw-
dzie wszystko jest czyste,^a źle jednak,

jeśli ktoś przez to, co je, doprowadza innych do upadku.^{b1} **21** Dobrze jest nie jeść mięsa^a ani nie pić wina, ani nie robić nic, co mogłoby spowodować potknięcie u brata. **22** To, co jest treścią twej wiary, zachowaj przed Bogiem dla siebie. Szczęśliwy, kto siebie nie potępia za to, co uznaje za słuszne. **23** Kto zaś wątpi, gdy je, już wydał na siebie wyrok, ponieważ robi coś, co nie płynie z wiary. Wszystko zaś, co nie wypływa z wiary, jest grzechem.^a

15 My natomiast, mocni, powinniśmy wziąć na siebie ułomności słabych, zamiast dogadzać sobie samym. **2** Niech każdy z nas postępuje w sposób miły dla bliźniego, dla jego dobra^a i dla zbudowania.^b **3** Chrystus również nie dogadzał sobie, ale, jak napisano: *Spadły na mnie zniewagi urągających Tobie.*^a **4** Cokolwiek zaś wcześniej napisano, ma służyć naszemu pouczeniu,^a abyśmy dzięki wytrwałości i pociesze, których źródłem są Pisma, trwali przy nadziei. **5** A Bóg wytrwałości i pociechy niech darzy was jednomyślnością,^a na wzór Jezusa Chrystusa, **6** abyście tak połączeni, jednym głosem chwaliли Boga i Ojca naszego Pana, Jezusa Chrystusa. **7** Dlatego przygarniajcie jedni drugich,^a podobnie jak Chrystus przygarnął was dla chwały Boga. **8** Twierdę bowiem, że Chrystus stał się sługą obrzezanych ze względu na prawdę Bożą, aby potwierdzić dane ojcom obietnice,^a **9** a także, by poganie, dzięki miłosierdziu,^a oddali chwałę Bogu, zgodnie ze słowami:

Dlatego wyznam Cię pośród narodów

i zaśpiewam na cześć Twojego imienia.^{b2}

10 I znowu czytamy: *Cieszcie się, narody, razem z Jego ludem.*^a

11 I ponownie:

20^{b1}Kor 8:9
21^{b1}Kor 8:13

23^aRz 14:5; Tt 1:15

Rozdział 15
1^aRz 14:1; Tt 5:14

2^{a1}Kor 9:19;
10:24,33; **3^b**Rz 14:19

3^aPs 69:10

4^aRz 4:23-24;
1Kor 10:11

5^aRz 12:16;
1Kor 1:10; Flp 2:2;
1P 3:8

7^aRz 14:1; 16:2

8^aMi 7:20; Dz 3:25

9^aRz 9:23; 11:3-32;
9^{b2}Sm 22:50; Ps 18:50
10^aPwt 32:43

11^aPs 117:1

12^{a1}Lz 11:1,10;

Obj 5:5; **12^{a2}**Mt 12:21

15^aRz 1:5; 12:3

16^aRz 11:13;

16^bFlp 2:17; 1P 2:5,9;

Obj 1:6; **1^a**Kor 6:11

17^aHbr 2:17;

5:1; **1^{b1}**Kor 9:16;

2Kor 10:15; 11:16-18

18^aDz 15:12; 21:19;

2Kor 3:5; **16^a**Rz 1:5;

16:26

19^aMk 16:17;

Dz 4:30; Hbr 2:4;

15^aRz 15:13

20^{a2}2Kor 10:15-16

21^{a1}Lz 52:15

*Chwalcie Pana, wszystkie narody,
niech Go wystawiają
wszystkie ludy!*^{b3}

12 Izajasz z kolei mówi:
*Wypuści pędy korzeń Jessaja,^a
przyjdzie Ten, który będzie
rządził narodami.
W Nim narody będą
pokładać nadzieję.*^b

13 A Bóg nadziei niech was napełni największą radością i pokojem w wierze, abyście opływali w nadzieję, w mocy Ducha Świętego.

14 Co do mnie, drodzy bracia, nie wątpię w waszą dobroć ani w to, że dzięki swojemu poznaniu możecie jedni drugich pouczać. **15** Mimo to, dość odważnie tu i ówdzie do was napisałem, jako ten, który przypomina, ze względu na łaskę otrzymaną od Boga.^a **16** To za jej sprawą jestem względem narodów przedstawicielem Chrystusa Jezusa.^a Pełnię służbę kapłańską.^b Głoszę Bożą dobrą nowinę, po to, by poganie stali się przyjemną ofiarą,^c uświęconą przez Ducha Świętego. **17** Tak więc, co do spraw Bożych,^a mam się czym szczycić w Chrystusie Jezusie.^b **18** I choć nie odważę się mówić o czym innym, mogę powiedzieć o tym, czego Chrystus dokonał przeze mnie,^a by doprowadzić pogan do posłuszeństwa,^b słowem albo czynem, **19** w mocy znaków^a i cudów oraz w mocy Ducha Bożego.^b W ten właśnie sposób rozgłosiłem Chrystusową dobrą nowinę począwszy od Jerozolimy i jej okolic aż po Illirię. **20** Stawiałem sobie przy tym za punkt honoru głosić dobrą nowinę tam, gdzie jeszcze nie wspomniano imienia Chrystusa – aby nie budować na cudzym fundamencie.^a **21** Kierowałem się tymi słowami:

*Zobaczą Go ludzie, którym o Nim
nie głoszono,
i poznają ci, którzy o Nim
nie słyszeli.*^a

¹ Lub: *źle jednak, jeśli ktoś jedząc, czyni to w poczuciu winy.*

² Skrócony cytat za G.

³ Sparafrazowany cytat za G lub innym niezachowanym wariantem tekstowym.

22 To dlatego wielokrotnie odwlekałem przyjscie do was.^a

Apostoł o swoich zamiarach

23 Teraz jednak nie ma już dla mnie miejsca w tych stronach, a jednocześnie od lat pragnę was odwiedzić.

24 I mam nadzieję, że stanie się to niebawem, gdy będę w drodze do Hiszpanii. Chciałbym was odwiedzić i zaopatrzyć^a się u was na dalszą drogę. Ale najpierw, oczywiście, chciałbym się trochę nacieszyć wami.

25 Obecnie jestem w drodze do Jerozolimy.^a Idę ze wsparciem dla świętych, **26** przekazanym przez Macedonię i Achaję. Uznały one za właściwe złożyć się na potrzeby ubogich wśród świętych w Jerozolimie.^a **27** I słusznie, bo rzeczywiście są ich dłużnikami. Skoro poganie dostąpili udziału w ich dobrach duchowych,^a nic nie przeszkadza, by usłużyli im materialnymi.^b **28** Po załatwieniu tej sprawy, to znaczy po doręczeniu im tego owocu, który został zebrany, wyruszę do Hiszpanii drogą prowadzącą przez wasze strony. **29** A wiem, że przyjdę do was w pełni Chrystusowego błogosławieństwa.^a **30** Proszę was, bracia, przez wzgląd na naszego Pana, Jezusa Chrystusa, oraz przez wzgląd na miłość Ducha, łączcie^a się ze mną w modlitwach i wstawiajcie się za mną u Boga.^b **31** Proście, aby w Judei nie spotkało mnie nic złego ze strony ludzi nieposłusznych wierze.^a Proście też, aby moja posługa na rzecz Jerozolimy została życzliwie przyjęta przez świętych, **32** tak bym – za wolą Bożą^a – przybył do was pełen radości i mógł się u was odświeżyć. **33** A Bóg pokoju^a niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

Pozdrowienia

16 Polecam wam Febe, naszą siostrę, która jest opiekunką^{a1} w kościele w Kenchrach.^b **2** Przyjmij-

22^aRz 1:13

24^{a1}Kor 16:6

25^aDz 19:21; 20:22

26^{a1}Kor 16:1; 2Kor 8:1; 9:2,12

27^aRz 9:4; ^{b1}Kor 9:11; Ga 6:6

29^aRz 1:11

30^aFlp 1:27; ^{b2}Kor 1:11; Kol 4:3; 2Ts 3:1

31^a2Ts 3:2

32^aRz 1:10; ³³Rz 16:20; Flp 4:9; 1Ts 5:23; Hbr 13:20

Rozdział 16

1^aFlp 1:1; 1Tm 3:8,11;

^{b1}Dz 18:18

2^aRz 15:7

3^aDz 18:2; 18:18,26;

1Kor 16:19; 2Tm 4:19

5^{a1}Kor 16:19;

^{b1}Kor 16:15

7^aKol 4:10; Flm 23

16^{a1}Kor 16:20;

2Kor 13:12; 1Ts 5:26;

1P 5:14

17^{a1}Kor 1:10-11;

cie ją w Panu,^a w sposób godny świętych. Wspomóżcie ją też, jeśliby czegoś od was potrzebowała, bo i ona była wsparciem dla wielu – również i dla mnie samego. **3** Pozdrowicie Prysę i Akwilę,^a moich współpracowników w Chrystusie Jezusie, **4** którzy za moje życie nadstawili własnego karku. Jestem im wdzięczny nie tylko ja, ale także wszystkie kościoły pogańskie. **5** Przekażcie też pozdrowienia kościołowi, który gromadzi się w ich domu.^a Pozdrowcie mojego ukochanego Epenetosa, który jest pierwszym plonem dla Chrystusa z Azji.^b **6** Pozdrowcie Marię, która się dla was wiele napracowała. **7** Pozdrowcie Andronikosa i Junię, moich rodaków oraz współwięźniów,^a których znają i cenią apostołowie, a którzy wcześniej niż ja narodzili się w Chrystusie. **8** Pozdrowcie Ampliatosa, moje go ukochanego w Panu. **9** Pozdrowcie Urbanusa, naszego współpracownika w Chrystusie, oraz Stachysa, mojego ukochanego. **10** Pozdrowcie Apellesa, wypróbowanego w Chrystusie. Pozdrowcie ludzi z domu Arystobulosa. **11** Pozdrowcie Herodiona, mojego rodaka. Pozdrowcie ludzi z domu Narcyza – tych, którzy są w Panu. **12** Pozdrowcie Tryfenę i Tryfozę, które trudują się w Panu. Pozdrowcie ukochaną Persis, która wiele się w Nim napracowała. **13** Pozdrowcie Rufusa, powołanego w Panu, oraz matkę – jego i moją. **14** Pozdrowcie Asynkrytosa, Flegona, Hermesa, Patrobasa, Hermasa oraz braci z ich kręgu. **15** Pozdrowcie Filologosa i Julię, Nereusza i jego siostrę, Olimpasa i wszystkich świętych z ich otoczenia. **16** Pozdrowcie jedni drugich świętym pocałunkiem.^a Pozdrawiają was też wszystkie kościoły Chrystusa.

Wezwanie do czujności w sprawach wiary

17 A proszę was, bracia, strzeżcie się ludzi, którzy wywołują podziały i skandale,^a uderzające w naukę, któ-

¹ Lub: *diakonisa*.

raż przyjęliście – unikajcie ich.^b **18** Tacy bowiem nie służą naszemu Panu, Chrystusowi, ale własnemu brzuchowi.^a Za pomocą gładkich oszustw oraz pochlebstw zwodzą serca prostodusznych.^b **19** Natomiast wasze posłuszeństwo znane jest wszystkim.^a Cieszę się z was zatem i chcę, abyście byli mądrzy w każdej dobrej sprawie i czysti wobec zła.^b **20** A Bóg pokoju^a szybko zetrze szatana pod waszymi stopami.^b Niech łaska naszego Pana, Jezusa, towarzyszy wszystkim waszym poczynaniom.

21 Pozdrowia was mój współpracownik Tymoteusz,^a Lucjusz, Jazon oraz Sozypatros, moi rodacy. **22** Pozdrowiam was w Panu ja, Tercjusz, który ten list pisałem. **23** Pozdrowia was Gajusz,^a gospodarz – mój i całego kościoła. Pozdrowia was Erastos,^b skarbnik miejski, oraz brat Kwartus. **24** Niech

^{17b}Mt 7:15; Dz 20:30; Kol 2:8; 1Tm 1:3; 6:3-4; 2Tm 3:5; Tt 3:10; 2J 10

¹⁸Flp 3:19; ^bKol 2:4; 2P 2:3

^{19a}Rz 1:8; 16:26; ^b1Kor 14:20

^{20a}Rz 15:33; 1Kor 14:33; ^bRdz 3:15

^{21a}Dz 16:1; 1Kor 4:17; 2Kor 1:1,19; Flp 1:1; Kol 1:1; 1Ts 1:1; 2Ts 1:1; 1Tm 1:2,18; 6:20; 2Tm 1:2; Flm 1; Hbr 13:23

^{23a}Dz 19:29; 20:4; 1Kor 1:14; 3J 1; ^bDz 19:22; 2Tm 4:20

^{25a}Ef 3:20; ^bRz 1:11; 1Ts 3:13; 2Ts 3:3; 1P 5:10; ^cRz 2:16; 2Tm 2:8; ^dEf 1:9; 3:4,9; Kol 1:26

^{26a}Ef 3:5; ^bRz 1:5

^{27a}1Tm 1:17; Jd 25

wam wszystkim towarzyszy łaska naszego Pana, Jezusa Chrystusa. Amen.¹

Hymn pochwalny

25 A Temu, który ma moc^a was utwierdzić^b według głoszonej przeze mnie dobrej nowiny^c oraz poselstwa Jezusa Chrystusa, zgodnego z tajemnicą, przez wieki okrytą milczeniem,^d **26** a teraz objawioną przez Pisma prorockie^a na polecenie wiecznego Boga i obwieszczoną wszystkim narodom dla doprowadzenia ich do posłuszeństwa wiary,^b **27** jedynie mądrymu Bogu przez Jezusa Chrystusa – Jemu chwała na wieki. Amen.^{a2}

¹ Rz 16:24 występuje w: Ψ 1881 9R sy^h; brak go w: P⁴⁶ P⁶¹ (8 A) B C 81 1739 2464 pc b vgst co.

² Fragment Rz 16:25-27 nie występuje w wszystkich mss.